

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodne tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Volitve na Kranjskem.

24. junija so volile kmetske občine poslance v državni zbor.

Z izidom volitev smemo Slovenci zadovoljni biti, da, smemo ponosni biti na izgledno volilno disciplino našega naroda! Kakor en mož so stali narodni volilci za kandidate, postavljene od našega osrednjega volilnega odbora.

Dozdaj so nam došla sledeča poročila in telegrami.

I. Skupina Ljubljana-Litija-Ribnica.

1. Volišče **Ljubljana**. Oddanih je bilo 114 glasov, vsi za kandidata narodne stranke g. Karla Kluna.

2. Volišče **Ribnica**. Glasovalo je 44 volilcev, vsi za g. Karla Kluna.

3. Volišče **Litija**. Oddanih je bilo 78 glasov, vsi za narodnega kandidata centralnega odbora g. Karla Kluna.

Kandidat narodne stranke je torej z 236 glasi jednoglasno voljen.

II. Skupina Postojna-Logatec.

1. Volišče **Postojna**. Narodni kandidat g. Adolf Obreza je voljen tu in v Logatcu jednoglasno.

III. Skupina Kranj-Kamnik-Radovljica.

1. Volišče **Kranj**. Pri nas je bil voljen grof Hohenwart jednoglasno.

2. Volišče **Kamnik**. Tukaj je denes voljen bil grof Hohenwart jednoglasno.

3. Volišče **Radovljica**. Pri nas je grof Hohenwart dobil od 55 glasov 53, le

dva nemška volilca iz nemškega Weissenfelsa nijsta zanj glasovala.

Torej je tudi volitev Hohenwartova skraj jednoglasna.

IV. Skupina Novomesto-Krško-Črnomelj.

1. Volišče **Novomesto**. G. Viljem Pfeifer je tu voljen jednoglasno.

2. Volišče **Krško**. Narodni kandidat g. Pfeifer je voljen jednoglasno pri nas.

3. Volišče **Črnomelj**. G. Pfeifer je tu voljen jednoglasno.

Krško. V vseh treh okrajih izvoljen je g. Pfeifer jednoglasno. Dobil je 165 glasov.

V. Skupina Kočevje-Trebnje-Radeče.

1. Volišče **Kočevje**. Wurzbach je dobil od nemških Kočevarjev 34 glasov, grof Barbo od slovenskih Kostelcev 10 glasov.

2. Volišče **Trebnje**. Pri tukajšnji volitvi je dobil grof Barbo 41 glasov, Wurzbach samo 2 glasa.

3. Volišče **Radeče**. Grof Barbo je dobil 46 glasov, Wurzbach 2 glase.

Trebnje. Izmej vseh 135 oddanih glasov je Barbotovih 97, Wurzbachovih 38. Zmaga je naša! Živila slovenska domovina!

Dovrševaje s temi telegrami poročilo o izidu volitev na Kresni dan, ne moremo lepšega konca tem veselim vrstam pridejati, nego da željo izrečemo naj 30. t. m. tudi mestni volilci posnemajo rodoljubnost, discipliniranost in neustrašnost naših slovenskih volilcev po kmetih!

Volitve v državni zbor.

Nekaj smo slišali, kakor da bi bil neki „hofrat“ lezel včeraj na Dolenjsko. Ko bi bil to kak Kromer, ki je morda na agitacijo šel, svetujemo svojcem, naj se narodni volilci kakovega dotičnega volilnega shoda tudi obilo udeležijo, pa starega fanatikarja energično in po slovenski desauvirajo. To isto velja Vesteneku, če si bo upal kje pokazati se.

Iz Pázina v Istri se nam telegrafira, da so v tamošnji okolici narodnjaki pri volitvi volilnih mož sijajno zmagali.

Iz Goriškega dobivamo čudna in nevesela poročila. Iz mnogih slovenskih kandidatov, bojimo se, bode izšel kot zmagovalac bivše Lasserjeve vlade kimovec Winkler, ki niti enkrat v šestih letih nij znil ni ene besede za Slovence! Ali ne bo to sramota za toliko hvaljene narodno zavedne goriške Slovence?

Iz junske doline na Koroškem se piše: 5. julija je pri nas volitev kmetskih poslancev, 10. julija pa voli veliko posestvo. Menda nij dežele po celem Avstriji, kjer bi prebivalci tako nevedni bili v političnem oziru, in torej tudi zastran volitev, kakor so koroški Slovenci. Močno čutijo sicer teška bremena, ki se jim nakladajo, toda voljno prenašajo vse. Uzrok te politične nevednosti je pa ta, ker več del kmetskih ljudij nič ne bere, časnikov pa uže celo ne nemških ne slovenskih, ker nobenih pravilno čitati pa tudi razumeti ne more. Nekaj je pa te nevednosti kmetskih ljudij kriva tudi duhovščina, ker razen duhov-

Listek.

Kosmas Makabejec.

XVI. *)

„Slovenci na Hrvatskem moremo imponirati jedino s svojim poštenjem,“ je dejal Kosmas, in po tem načelu se je ravnal; zato je bil v uradu pošten in marljiv. — Čeravno nijso bili vsi članovi kolegija pri sodnji, kakor bi morali biti, je vendar on prišel v dobre roke, k možu čistega značaja in zemljaku, kateri ga je gleštal kot svojega sina. Tukaj se je vežbal v civilnej referadi, naučil se je kmalu delati razne odloke, pa tudi osudo je uže znal napraviti, če je bilo treba izreči katero iz ogluhe. H konečnim razpravam je hodil k vsem važnim kot jedini avskultant brez sodnijskega izpita, dočim sta starija dva uže bila iztražna sodca. Rad je pisal zapisnike končnih razprav, posebno prekosodnih, če se je imel kateri razbojnik obesiti, in o takih prigradah je spravil

v zapisnik ves humor, katerega so obešenjaki radi razvijali v obilnej meri, potem pa je spremljal vsakega pod vešala, ter mu je napisal „smrtovnico“, kar je pri navadnej smrti župnikov posel.

Na komisije so ga tudi pošiljali včasih, pa ne prepogosto, ker so ga radi imeli in trebali doma.

Prvo je imel kot perovodja s svojim principalom; bila je predvzeti ovršna procenba gospostije Mitrovice, spadajoče na lastništvo majorice Seiler, rojene grofice Andrašy, katere brat pa še tačas nij bil minister. Ker je imanje bilo malo preje dobrovoljno sodbeno procenjeno, je stranka prosila, naj bi se zaradi prištede troška upotrebila ona dobrovoljna procena, ter na temelju taiste sestavil novi ovršno procenbeni zapisnik v hrvatskem jeziku. Referent je bil človek usmiljenega srca, pa je to na svojo in Kosmasovo škodo dovolil, a Kosmas je bil tako dober, da je celi zapisnik dobrovoljne procene, kateri je bil sestavljen v nemškem jeziku, prevel po 14 dnevem trudu na

hrvatski jezik. Dobil nij nič zato, čeravno je rekel, da se tacega posla ne bi več lotil ni za 100 goldinarjev, ampak v zahvalo je stranka katera je prej prosila, da jej se prištede troškovi, rekurirala proti proceni, ter v utoku navela, da se v treh dneh ne more proceniti toliko imenje.

Pravo je imela stranka, ampak Kosmas je prišel do spoznanja, da nij dobro, če ima človek premehko srce pri sodnji.

Na drugo komisijo je šel Kosmas sam imel je zapleniti in proceniti dati stvari necega židovskega trgovca v Kutjevi vsled rekvizicije c. kr. trgovskega in menbenega sodišča v Beču. Ko se je dopeljal v Kutjevo ter se javil židovu, je ta najprej z ženo vred pal v omedlevico, potem je pa kar odnesel dolžno svoto na pošto. Kosmas je priložil receptis spisom, pa se je odpeljal nazaj v Požego, ter je podnesel izvešče sodu, ali pozabil je izterjati svoj zaslužek. Pa kako bi, ker nij vedel, koliko mu bo sod obredil za milijarino, dnevnica je bila 2 gld., to je dobro znal, pa si je

*) Glej št. 135 „Slovenskega Naroda“.

nov iz Štajerskega in Kranjskega, ki tukaj služijo, je mej koroškimi duhovni domačini le malo odličnih narodnjakov, ki bi ljudstvo podučevali in vzbujali v narodnem duhu. Nij čuda, ker se v celovškem bogoslovju pod sedanjim ravnateljstvom narodni duh zatira in se celó nerado sliši, ako se slovenski govori. Tako pride, da se koroški Slovenci večinoma narodnega duha še niso poprijeli, in jih veliko ne vé, in se tudi ne zmenijo, v katerem jeziku se otroci v šolah podučujejo. Ravno tako mamlarni so pa tudi zastran volitev, kar očitno priča tudi to, ker jih je v neke srenji pri zadnji volitvi deželnega poslanca v celovškem okraju k volitvi volilnih mož komaj toliko prišlo, da so volilne može imeli.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. junija.

O Čehih piše praški list Riegrov organ: „Ako Nemci na Češkem nečejo poravnania s svojimi slovanskimi sodeželani, potlej bodo češki zastopniki poravnania drugje iskali in — upati je, da — tudi našli. Politika ustavovercev se je od nekdanj odlikovala z veliko brezobzirnostjo zoper politične protivnike, pripomočki ustavovercem niso bili nikoli preslabi, kadar je šlo ob to, da bi se protivnik podrl. Kadar bode prava ura bila in bode državopravna opozicija imela priliko enake pripomočke rabiti, bila bi le politična nerodnost, ko ne bi po njih posegla. Pomirjenje državopravne opozicije črez glave patentiranih ustavovercev, kakó po posredovanji konservativcev, ne bi bilo največje zlo in liberalizem čeških zastopnikov bi se s tem ne škodoval.“

O Andrusyju poročajo njegovi prijatelji, da je po dolgej bolezn 21. t. m. zopet prvič iz sobe šel na prosto.

Zdaj so se pa tudi na *Hrvatskem* začele konfiskacije. „Obzor“, organ narodne t. j. vladne stranke je bil zaporedom konfisciran, in sicer pred dvema dnevoma zaradi tega, ker je iz zaderskega „Narodnega lista“ ponatisnil dopis iz Mostara!

Vnanje države.

Iz otoka Krfa se v „N. fr. Pr.“ telegrafira, da so *Turki* zadnji četrtek veliko vojsko zbrali v Janini kot protidemonstracijo Grkom, ki tudi vojsko zbirajo. Turška armada v Tesaliji je bila za 10 bataljonov iz Cari-

grada pomnožena, tako da je v Epiru in Tesaliji 55.000 mož. Stanje v notranjem je grozno. Roparskih čet je čedalje več na javnih cestah. Upravne oblasti so nezmožne tem neredom konec storiti.

Iz Londona se poroča 22. t. m.: Včeraj je bil banket v Cobden-clubu. Predsedovatelj Northbrook je ostro govoril zoper vojskovanja v Afganistanu in v Kaplandu.

Dopisi.

Iz Doline pri Trstu 23. junija. [Izv. dopis.] Došla vprašanja od mnogih domoljubov istrijskih zaradi kandidatov v zapadnej in vzhodnej Istri dajo mi priložnost vsem istrijskim Slovanom na srce položiti, da naj blagovolijo delati: v zapadnej Istri, to je v koperskim, poreškim in divjanskim okraju, za g. Antona Klodiča c. kr. dežel. šolsk. nadzornika — v vzhodnej Istri pa, to je v volovskem, pazinskem in lušinskem okraju, za g. Dinko Vi-težiča, prejšnjega poslanca v državnem zboru. Ona dva sta naša kandidata in nobeden drugi, ž njima zmágamo ali propademo. Kdor bi delal v sedanjih okoliščinah za drugega kandidata na tej ali na ónej strani Istre, pregrešil bi se zoper volilno disciplino, in ne delal bi kakor pravi narodnjak.

J. J. odbornik „Edinosti“.

Iz Trsta 21. junija. [Izv. dop.] Kako srečne čase so uživali naši Lahi leta 1868, ko so hoteli vse, kar je slovenskega duha, ven iz Trsta in iz okolice izpoditi in tam svoje brate Furlane naseliti. Kajti oni so menili, da bodo potem prav po — „irredentarsko“ gospodovali mej soboj in nad našimi poitalijančenimi Slovenci. Hudo klanje in pretepanje je bilo. Tedanja vlada nas Slovencev nij branila, še rada je gledala. Vsled vsega tega hudega rovanja in klanja so se pa tudi naši okoličani zvesto držali in narodne pravice branili. Ustanovili so društvo „Rojansko čitalnico“; to je pa Labe tako razkačilo, da so še hujše napadali. Zgodovina „Rojanske čitalnice“ se imenuje skoro da krvava zgodovina tržaških Slovencev. Kakor so se letne številke izpreminjevale, tako se je tudi manjšala sreča naših „irredentarjev“, kajti očitno niso imeli več poguma kaj početi, ampak rovali so na skrivnem. Slovenci so ustanovili politično društvo „Edinost“, ki tudi vrlo pomaga Slovincem si razkovati verige sužnosti laške.

Ustanovilo se je „Delavsko slovensko društvo“. Kdor pozna razmere naših delavcev in njih stanje, izprevidel bode, da je to društvo tako potrebno, da ne bi smel biti noben Slovenec v Trstu in okolici, kdor ima le kaj slovenskega duha, da ne bi bil vpisan.

Ali žali Bog, da je vse drugače. Našim okoličanom in delavcem je premalo mar za blagor svoj. To se je pokazalo ono nedeljo. Mnogobrojna množina občinstva se je udeležila; ali vendar toliko, kolikor bi se ga bilo nadejati, ga nij bilo.

Točno ob enajstej uri je prišel vladni komisar. Potem se zborovanje prične. Predsednik g. Ivan Dolinar pozdravi došlo občinstvo, razlaga stanje rokodelca v Trstu in okolici, kaže, kako da je potrebno v nadlogi, da pride pomoč, in kako je potrebno, da se bodo lahko delavci izobraževali, ker omike je jako potreba. Povdarja, kako so zanemarjeni naši otroci v materinem jeziku, ker v šolah se morajo učiti le laški, ker nam Lahi slovenskega ne privoščijo. Društvo delavcev, ako se bode trdno ustanovilo, bode potem skrbelo otrokom za poduk. On prosi, naj se delavci naglo opisujejo kot udje, da se bode naglo društvo odprlo. Vabi vse ude, da naj vrlo pozivajo svoje prijatelje, da se tudi oni vpišejo.

Govor Dolinarjev je bil s „živio“ - klici sprejet. Neki nepoklicani so hoteli mir kaliti, pa se jim nij posrečilo.

Za tem je bilo še nekoliko neumnosti, pa to pustimo. Prva točka je bila sklenena, zdaj pride druga na vrsto, to je volitev. Ne bom vam opisaval o volitvi predsednika, kajti to bi bilo bob v steno metati, komu ta čast pri-tiče, kdo je te časti vreden, kdo je neustrašljiv in kdo bode društvo otel iz laških rok.

Gospod Ivan Dolinar je bil potlej enoglasno izvoljen za predsednika, g. Fr. Žitko za denarničarja in gospod Ferko Grabrijan za tajnika.

Po dokončanej volitvi povzame besedo g. F. Grabrijan in razlaga, zakaj da nismo Slovenci v čislh pri družih narodih. Zato, ker tako malo gledamo na svoje pravice, na svoj jezik narodni, povdarja, kako se godi ónim, ki tujega moža, ki nij našega naroda, volijo v deželni zbor, ki za nas nič ne skrbi. Povedal je, kako nesrečni so Skedenci s svojim poslancem, na zadnje pa se je zahvalil v

mislih, ter se tolažil: „bo uže plačal židov tudi meni, kadar bode imel več denarjev!“

Na kriminalne komisije nij rad hodil Kosmas, ker se je bil opekel precej s početka: vzel ga je bil adjunkt soboj, a temu je na potu zmanjkalo denarjev, pa si je uzajmil od Kosmasa 5 goldinarjev. Za dva dana je Kosmas dobil samo 4 gld. dnevnic, a uzajmil je bil petáčo.

V Kuli in Poreču in še v nekaterih vaseh okolo Požege so naseljeni Nemci; ti nemajo zadrug, ampak vsak je osebni lastnik svojega zemljišča, pa se vodijo ostavinske razprave kakor po drugod na civiliziranem svetu. V Poreču je bila ostala sirota Marija Stürmer, katerej so starši pomrli; Kosmasa so poslali, da proda „fundus instructus“ ter naloži tutoru, naj dá zemljišče v zakup. Kosmas je vse lepo prodal, kar se je dalo, a k obedu ga je povabil tutor. Predno nego je odišel z denarji v Požego, mu je rekel tutor: „Só herr, s wird mir do zohlt, was sie mitn amtsdiener gesen ham?“ Na vprašanje, kaj stane obed, je odgovoril tutor: „Sechs gulden wern net z'viel

san!“ Plačal je Kosmas 6 gld. za obed, a zaslužil si je dva. Švaba si je namreč mislil, da gre to iz onih novcev, katere je imel Kosmas v žepu za prodane stvari, ináče menda ne bil tako grdo grešil proti nemškej gostoljubnosti!

Enkrat je bilo zaneslo Kosmasa v Vetovo, čul je neko anekdoto, katero nij držal za istinito, pa mu je katoliški parok, kakor ime nujejo tam župnika, zagotovil, da anekdota nij izmišljena, samo, da se njega ne tiče, ampak je historička. V Vetovem namreč sta dva paroka, katoliški in pravoslavni; ko sta se hodila predstavljat nekemu dostojanstveniku v Požego, sta odredila, da bode govoril pametnejši izmej njiju, in pametnejši je bil vsakako katoliški parok. Ko sta se globoko priklonila je spregovoril pametnejši: „Wir sind paroksen aus Vetovo, ich bin ein römischer und der ist Wallach!“ — „Es macht mir vergüßen“, jima je odgovoril dostojanstvenik, več nij mogel reči, ker ga je silil smeh nad tem ljubeznjivim parom.

Franjo Erlinger, sedaj uže pokojni, je bil

najstareji prirednik, sodb. stola, urbarski referent in rodod Požežan; kot takov nij trpel niti Hrvatov niti Kranjcev, ampak Kosmasa je rad imel tako, da ga je vzel po velikej noči soboj na urbarsko komisijo v Kutino, katera je trajala 12 dnij, in potem v Zagreb za en teden. Kosmas bi bil najrajši objel in poljubil Erlingera za to dobroto. Ko sta se postirala na voz, se je spredaj h kočijažu vsedel četnik, z nabito dvocevko, a vzadaj je posajal Erlinger Kosmasa na desno stran; ko se je Kosmas tega odlikovanja na vso silo branil, mu je rekel stari: „E, molim vas, samo učinite vi, što vam ja kažem; znate vi mladi gospodin, ja sam već starac, ali nebi još rado umrieti, pa ako budu pucali na nas pustahije, ubit će vas najprije, ki sedite na desno“.

Ko je Kosmas čul to argumentacijo, se je lepo vsel na desno, a na levo stari, kateri je celo paket regalj nosil soboj. Mej Brestovcem in Bačimolom je ponudil Erlinger Kosmasu smotko. — „Zahvaljujem, špektabilis, neču pušiti“ je rekel Kosmas, kateri je poznal deda dobro, ter vedel, da ne trpi „du-

imeni vseh gospodu Dolinarju za njega narodni trud in željo izrekel, da nam Bog ohrani ga še mnogo let. „Živio!“ je po dvorani zagrmelo.

Iz Reke 19. junija. [Izv. dop.] Kdor je obiskal kedaj kako primorsko mesto ali v njem celó dalje časa prebil, vedel bode gotovo, da je tu vse drugačno življenje, ko po mestih v sredini kopnih dežela. Morja je velika večina in suhega manjšina cele zemlje, zato je po pomorskih mestih tudi več novega važnega in brez pomena, tudi več smešnega in tudi žalostnega, ker veliko različnih ljudi vkup pride.

Tako se je na primer v kratkem tu v nekež zalogi za moko delavec v moki vtopil. Sprl se je namreč s svojim jednako poslenim tovarišem, da je prišlo do sovraštva mej njima, ki je vodilo tako daleč, da sta se nekaj počela kregati in metati po odru, nad tri metre na debelo nasutim kupom moke. Eden vrže drugega doli, koji pade v moko, se pogreza, hoče si ven pomagati, a vedno bolj na dno v moko se pogreza in ne more oteti se, temuž v moki utone in se zaduši. Čudna smrt!

Človeka največe so želje do sreče. Ali kdor je srečen, srečen po smislu denarnjega sveta, neizmerno bogat, gotovo čuti, da je le tudi dobro še imeti kako nado. Neki pesnik je raket po pravici, da je ono, kar se s svojim trudom z nado na srečen konec pridobi, veliko slaje od onega, ki pride po sreči brez truda. Tako si iščejo bogataši po vseh lepih in prijetnih krajih sveta, veselja; ali takega ne najdejo, kakoršnega ima pravi ubožec nad enim novcem. Sedemnajstega t. m. za jutro odšel je bogati dunajski Rothschild s svojo soprogo in otroci od tukaj v Beč. Došli so bili sem zaradi milejšega podnebja in zdravstvenih razmer. Ne znamo pako povedati, kako zadovoljna je otšla po treh tednih bogata družina od tukaj, ker ne vemo ali je bil bogati gospod tako dobrotljiv, da je svojemu hotelirju za tritedensko bivanje in telesne potrebe plačal 4500 gld., ali je bil zadnji tak „kuhelmuc“, da je tako grdo zahteval. Kako je, si je lahko misliti.

Vina je bilo tukaj dosti in cenó, ker je lansko leto domača in dalmatinska trta dobro rodila. Za naprej v naši okolici ne kaže tako dobro kakor bi bilo želeti, zaradi neumnega

letošnjega vremena. Morali se bomo tedaj zadovoljiti bolj z dalmatinsko črnico, katere se tukaj precej stoči.

Čul sem staro ženo menečo, da človek ne živi po človeško, ako ga ne povžije vsak dan vsaj pol litra. Kjer se vino pije, bi ne bilo pričakovati ubožčine. Ali vendar, kakor po manjših mestih nij navada, mogel bi vam predložiti od tukaj zdatno revščino prostega ljudstva, ki živi po umazanih ulicah starega dela mesta in je po enkrat na dan. Krivo si je, kakor vsak grešnik in trpin, tudi nekaj samo. No, o tem morda na drugem mestu kaj več.

Prosto slovansko ljudstvo je pritiskano od tujega življa, ki išče lastnega dobička in preti ugrabiti domačinu zadnji grgljaj od ust.

Mogočni magjarski očetje smeli bi se ozreti tudi malo na revniši del ljudstva in njegove potrebe, ne pa skrbeti samo za sijajne sprejeme lakomnih tujcev, koji bi brez vsega tega šli za mastno trgovino, in vsakdanje nepotrebne svečanosti. Ali pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal Slovan — oni ne morejo, nočejo, ali tudi ne smejo, kali? Vse je dandenes mogoče!

Domače stvari.

— (Kres „Sokolov“) na Drenikovem vrhu predsinočnjem je bil toliko sijajen, kakor še nobeno leto ne. Lepi večer in hladni zrak izvalil je tja gori sila veliko Ljubljancev, dokaz, da se je „Sokolov“ kres udomačil uže popolnoma v Ljubljani in se ljudem priljubil. Ob 9. uri prižgal se je velikanski kres, in kmalu je bil ves v ognji, in visok plamen je kazal okolici, da Ljubljana ljubi in česti stari slovenski narodni običaj. Mej tem ko je kres gorel, streljalo se je, rakete spuščalo v zrak, popevalo narodne pesni, vse se je radovalo. Ob polu 11. ure ugasnil je kres, nastala je tema, in v trumah vračalo se je občinstvo domov, pevajoč zopet narodne pesni mej potom.

— (Po celem deželi) so iskali na ukaz gosp. deželnega predsednika dne 30. maja in 3. junija potepuhov. Ujeli so jih pri tej priliki 140, v Ljubljani 44, v okolici 34.

— (Odlikovanje.) Mariborski občinski svet je v svojej seji dne 18. t. m. sklenil naj iskrennejše sočutje mariborskega mesta izraziti v priznanje človekoljubnega ravnanja dozda-

njemu mariborskemu okraj. sodniku Tschechu, ki je zdaj imenovan za svetovalca deželne sodnije v Ljubljano.

— (Umrli) je novomeški meščan Karel Rozman v 55. letu svoje dobe. Pokojnik je bil zmirom zvest svojemu narodu.

— (Iz Trsta) se nam piše, da se Hajdrihovi „Jadranski glasovi“ uže tiskajo, in da predno mesec dni preteče, zagledajo uže beli dan. To v vedenje posebno študentom, ki so naročniki, kateri gredo na počitnice, da bi naznanili, kam se jim bode poslalo zvezke.

— (Strelna ubila) je minoli teden, v petek popoldne, g. Persavega vrtnarja v Koprivi pri Korminu. Revez je ravno hotel iti od dela, a tisti hip vdari vanj strelna, ter ga takoj umrti.

— (Žalovanje na dunajskem cesarskem dvoru) po umorjenem princu Ludviku Napoleonu bode vsled najvišjega ukaza trajalo skozi 10 dni od 23. junija do 2. julija.

Izpred porotnega sodišča.

V Gradci 21. jun. [Izv. dop.]

Kakor znano, vršile so se lansko leto meseca junija blizu Gorice velikanske izjave, izrazuioče udanost primorskih prebivalcev avstrijskemu cesarstvu. Tem demonstracijam sledile so kmalu protidemonstracije vročerkvinih italijanisimov, in uže 2. junija plapolala je na podgorskem holmcu pri Gorici italijanska zastava v jutranjem zraku; na obletnico bitve pri Solferinu pa t. j. 24. junija, nahajali so se po goriških ulicah raztreseni Avstriji sovražni proklami in celo dve petardi.

Te dni, skoraj leto pozneje, ležala je ova zastava mirno kot „corpus delicti“ na tukajšnji sodniškeji mizi in zraven nje proklami pa petardi. Mirno je sedelo tudi 6 Italijanov, osnovateljev te demonstracije, na obtožnem stolu, ki so se imeli zagovarjati zaradi zatožbe veleizdaje pred graško porotno sodnijo, ki je bila za to delegirana. — To je ob kratkem predmet, ki je 4 dni, t. j. od 16. do 19. junija, zanimal graško občinstvo, in bo zanimal, kakor se nadejamo, še bolj Slovence.

Državni pravdnik, grof Gleispach hotel je tudi tukaj, kakor vlni v Ljubljani, da bi obravnava ne bila javna; ali zagovornik dr. Kosjek poganjal se je za javnost, in je tudi zmagal. Zatoženci so več ali manj sami priznali,

handžije.“ — „Učinite, što vam zapovedam, ja hoću, da vi pušite!“ — „Kad je tako, onda molim“ pa si je prižgal eno. Tako je šlo naprej in do Nove Gradiške je uže bil popužil šest regalij.

„Dober je itak stari, si je mislil Kosmas, ker mi privoščiti na zadnjo uro regalijo.“

V Novskem sta prenočila; prvo je bilo, da je Erlinger na tanko pregledal vse prostorije v oštariji, ne bi li gde mogli razbojniki priti do njega po noči. Na zadnje je rekel: „Četnik će spavati pred vrati, vi v prvej sobi, a ja ovdje.“ — „Dobro, je dejal Kosmas, ali ako dojdú pustahije čez oblok?“ — „U vruga! vi bi mogli pravo imeti, ajde vi u ovu gospodsku sobu, a ja ću spavati tu medju vama i četnikom.“ Tako je bilo; Kosmas je do pol noči pušil regalije, potem pa je sladko zaspal na gospodskej postelji, Erlinger je pa v silnem strahu komaj čakal dneva.

V Katini je bilo veselo, kakor po navadi na urbarskih komisijah, kjer gosposhtije strašno ugajajo in strežejo članom komisije. Tu so bile tri gosposhtije grofa Erdölija, Seczena

in drugih, pa je vsak provizor hotel gospodi najbolje postreči. Posla je bilo malo pri autenticanju inženirskih elaboratov, nego gostba je bila in perpetuum. Kosmas se je čuval pijančevanja samo onda, ako je mogel ujeti za en čas na pošto k svojej rodbini, ker v gradu gornjem, srednjem in doljaem so se vedno piščanci pohali, prasci vrtili na ražnu in pa vino se je je točilo moslavin-sko, naročito je v srednjem gradu „Herla“ kakor so sploh zvali češkega provizora Nedamlanskega, v eno mer molzel v svojej švajcariji krave, katerih je precej imel zaprtih po sto veder velikih.

Vsak dan na večer je popeval Erlinger, a drugi z njim; znal je samo eno pesen, pa ta je izdala. Bila je taka le:

Nebojmo se ga, napijmo se ga
Nebojmo se ga, napijmo se ga
sega, sega, sega, sega itd.

Sega, sega se je popevalo unisono tako dolgo, dokler je dotičnik izpraznil do dna čašo, potem je pa pil sequens, in zopet se je popevalo isto. Pesnica je lepa — kakor vidite.

Po končanej komisiji je dobil Kosmas v kovertu zamotanih 60 gld. za svoj veliki trud, (bil je vendar le sestavil zapisnik o delovanju komisije,) in s temi se je vozil v Zagreb. Na potu do Siska blizu Orekovega je ležal ob cesti Mičan z rdečo kapico na glavi ter spal. Skoro je kap udarila Erlingera, samo okolnost, da je sedel na levej, ga je vzdržala še pri življenji. „Ne bi li to bil pustahija? — četnik! naperi pušku!“ — Kosmas je precej rekel, da ne bi spal, ko bi bil pustahija, ali mu stari nij prav veroval, dokler nijso prešli mimo njega ter ga ostavili daleč iza sebe. Potem je izdihnil: „hvala Bogu! samo pušite, pušite, evo vam još smotakah!“

Tako se je Kosmas pripeljal v Zagreb prej nego je kedaj mislil, pa je zato hvaležno spremljal Erlingera en celi dan po štacunah zagrebških ter mu pomagal kupovati robce za sestro in deklo. Težko je šlo to, prešla sta bila vsa štacune po dva do trikrat, in potem še le kupil dva robca, za 3 gold. sestri a za 1 gold. dekli „Tantae molis erat“, je vzdihnil Kosmas ko je imel iti svojim putem.

da so zakrivali nepremišljeno dejanje; ali opravičevali so se s tem, da jih je zapeljal Tabai, ki je mej preiskavanjem iz zapora izlezel ter onkraj meje pete odnesel, in da niso nikakor vedeli in slutili, kake posledke bi utegnili imeti to početje.

Glavni zatoženec je Jamšek, mizar iz Gorice; obdolžen je, da je po nasvetu Tabaijevem (Tabai je bil lastnik goriškega italijanskega lista „Goriziano“) preskrbel v Vidmu tisk proklamov, kamor je v ta namen zatoženca Gregoriča poslal, in potem te proklame deloma po mestu raztrosil. Tudi je razposlal dopise o demonstraciji, ko je bila uže dovršena, v razne italijanske časnike, tako, da je prinesel celo kalifornski „Voce del popolo“ vest o tej goriškej dogodbi. Bil je torej Jamšek, kakor se tudi iz cele obravnave vidi, Tabaiju desna roka in z njim duša celej demonstraciji.

Drugi zatoženec je pl. Mulič, še le 24 let star, sin premožnega trgovca v Gorici. On je dal 40 lir, da se je nakupil smodnik za petarde, in se natiskale proklame; pomagal je tudi razsteljati proklame po Gorici, od katerih se je našlo še 25 skritih na njegovem stanovanju — povedal je namreč sam, da jih je skril.

Tudi priprosti laški zidar in nekdanji avstrijski žandar Gregorič, ali kakor se je prekrstil „Gregorichio“, sedel je pred sodnijo, bil je pa, kakor se je iz cele obravnave videlo, le nekakov sluga celej zaroti. On je šel v Videm, kjer so se tiskali proklami, ter jih donesel v Gorico; ali je tudi smodnik on nakupil in proklame trosil, se nij dalo dokazati. Videlo se je pa, da je bil mož le sluga drugim, kajti pot v Videm mu je bila poplačana, in še v zaporu so ga hoteli podkupiti drugi zatoženci s 40 forinti, ako vso odgovornost na-se vzame; dal bi se bil tudi kmalu prepovoriti, in zahteval je menda 100 forintov.

Četrti zatoženec je Rijavec, brivec v Gorici. Ta se je bojeval pod Garibaldijem pri Mentani. Obdolžen je zdaj zaradi razširjanja proklamov po Gorici.

O zatožencu Richettiju, pisarju, se trdi, da je nastavljen eno petardo.

Zadnji zatoženec je Pogačnik, nekdanji urednik humorističnega lista „Il Pettine“. Ta je razlagal nekemu Vinciju, ki je tudi še o pravem času črez mejo pete odnesel, kako se napravljajo petarde, kar je tudi priznal pri sodniji.

Zatoženci, večinoma „Italijani prave krvi“, kakor uže znači ime, priznajo sicer, da so zakrivali nepremišljeno dejanje; ali opravičevali so se s tem, da jih je Tabai zapeljal in da niso nikakor vedeli, kake posledke bi utegnili imeti to početje. — Tudi priče potrdile so večidel to, kar so bili zatoženci sami povedali.

Pozneje prečitali so se mnogi zapisniki, obširno opisujoči krivdo posameznih zatožencev, in skoraj cel koš iz italijanskih časnikov izrezanih člankov, kateri so bili deloma konfiskovani in zaradi tega moralo je občinstvo začasno zapustiti dvorano.

Dne 19. junija stavil je predsednik dr. Leitmeier porotnikom 10 glavnih in ravno toliko eventualnih vprašanj, glaseče se na veleizdajo ali pa na javno posilstvo in motenje občnega miru. —

Zdaj vstane državni pravdnik grof Gleispach, ter izrazi svoje misli v dolgem govoru. V uvodu nariše v glavnih potezah one ob ita-

lijanskej meji uže več let snovajoče se homatije, ki obstojé iz večidel propalih „genijev“, in katerih namen je, ovenčati si glave s tem, da bi z raznimi demonstracijami italijanski del Avstrije, tako zvano „Italia irredenta“, Italiji v naročje spravili. — Te sanje blodile so lani tudi po možjanih goriških italijanistov. — Duša temu žalostnemu rovanju bil je brez dvombe Tabai, zvit človek, ki je tudi pri tej demonstraciji storil vse le s tujo pomočjo, da bi sam ne zabredel v zapreke. — Kljub temu se pa tudi zatoženci ne dajo, ne smejo opravičiti — ker jim nikakor nij moglo biti neznano, kake posledke bi utegnili imeti tako početje.

Jamšek je bil oni, ki je po povelju Tabaijevem vodil izvršitev demonstracije, on je v ta namen prevzel denar, preskrbel tisk proklamov in njih razširjanje, po dovršenem činu pa je ponosno razpošiljal časnikom članke o velikanskih goriških dogodbah. — Res je sicer, da je Gregorič šel na njegovo naročilo v Videm po proklame in smodnik, a to moral bi vendar tudi on sam vedeti, da se navadene stvari tudi v Gorici lahko tiskajo in da nij treba z osobno nevarnostjo dovažati smodnik iz 6 ur oddaljenega Vidma. — Tudi Muliču nij moglo biti neznano, za kaj da se bode porabilo onih 40 lir, koje je izročil Jamšku, s katerim je potem prilepil po noči proklame, kriv je gotovo, če se tudi hoče zdaj storiti najlojalnejšega Avstrijanca. — Rijavec sicer trdi, da je sežgal prejeti del proklamov, a odkod je tedaj prišlo raztresenih 100 proklamov, ako je Jamšek razširil samo dva, kakor pravi, in Mulič le 20?

— Richetti je položil eno petardo in drugo Vimi. S petardami se sicer ne bo odtrgala nobena dežela od Avstrije, a petarde se dajo primeriti vendar električnim iskram, ki razburjajo prebivalce, posebno pa Italijane. — Pogačnik je brž ko ne tudi vedel, zakaj potrebuje Vimi pojasnila o petardah, ker je občeval z onimi ljudmi.

Govornik terja torej nepristranost porotnikov in jih prosi, da bi posebno v tem slučaju pomogli postaviti k veljavi.

Trije zagovorniki, dr. Schmiedl, dr. Kosjek in dr. Neumayer, strinjali so se v tem, da se tu o veleizdaji govoriti ne more. Posebno naglasuje dr. Kosjek, da proklame ne terjajo odtrganja italijanskih dežel od Avstrije na potu revolucije, temveč da hočejo le, da se obravnava na berlinskem shodu, kakor druga vprašanja, tako tudi italijansko vprašanje. Kar se tiče petard, je državni pravdnik sam omenil, da so le električne iskre, a električne iskre se po postavi ne kaznujejo. — On omeni, da se posebno v naših časih, ko narodna ideja na vse tako močno vpliva, po deželah ob meji take demonstracije prav lahko pripetijo, in da se jim ne sme pripisovati one nevarnosti, kakor je to storil državni pravdnik.

Vsak zagovornik potem, kakor je šlo, opere svojega klijenta ter odvali vso krivdo na Tabaija in Vimija, ki so pa uže v Italiji.

V petek proti večeru izvedeli so torej zatoženci pri čem da so. — Porotniki zavrgli so vprašanja o veleizdaji, a pritrdili deloma kaljenju javnega miru. — Sodba pa je bila sledeča: Jamšek dobil je 2 leti teške ječe, Mulič 1 1/2 leta in Rijavec 6 mesecev, ki je pa pred objavo sodbe onemogel, da so ga morali odpeljati. — Pogačnik, Richetti in Gregorič bili so pa izpuščeni.

Razne vesti.

* (Hadži Loja) je poskušal dne 17. t. m. v noči pobegniti iz uječe v Sarajevu, in sicer iz prvega nadstropja bolnice št. 15, kjer so mu nogo odrezali in dali drugo leseno. Takoj v noči še so odposlali žandarje iskat ga, in so ga tudi drugo jutro v neke jami ujeli ter nazaj v Sarajevo odvedli.

Umril v Ljubljani.

21. junija: Marija Ana Mrhar, učenka VI. razreda ljudske šole, pred škofijo št. 20, vsled pljučnice.
22. junija: Neža Nemec, cestnega ogleda vdova, 85 l., na starem trgu št. 19, vsled mrtuda. — Pavel Mihelič, krtačarja dete, 11 m., v Florjanovih ulicah št. 32, vsled ošpic. — Janez Smrkal, kaznjeneec na gradu, 39 l., vsled bolezni na jetrah. — Urša Žerjav, kuharica, 44 l., v hiralnici v kravjej dolini št. 11, vsled mrtvice v črevesu.
23. junija: Franja Bohinec, vrtnarja žena, 55 l., v ulicah na grad št. 12, vsled apopleksije.
V deželnej bolnici:
21. junija: Škrjanec Reza, kajzarja žena, 36 l., vsled pljučne tuberkuloze. — Jurij Vajevec, kajzar, 40 let.

Tujci.

23. junija:
Pri Slonu: Vodničar iz Dunaja. — Bendeli iz Gradca. — Neuburg iz Dunaja.
Pri Maliču: Trpotec iz Hrastnika. — Sturzeis iz Dunaja. — Cosmos iz Gradca. — Schupfer, Kohn iz Dunaja.
Pri bavarskem dvoru: Kralj iz Karlovca. — Grile iz Vač.

Dunajska borza 24. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	66	gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	"	70	"
Zlata renta	77	"	70	"
1860 drž. posojilo	125	"	75	"
Akcije narodne banke	826	"	—	"
Kreditne akcije	261	"	75	"
London	115	"	80	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	22 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	47	"
Državne marke	56	"	85	"

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se začne novo naročevanje na „Slovenski Narod“. — Vse gg. naročnike prosimo, naročnino ob pravem času ponoviti, da bodo list redno v roke dobivali.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gld. 50 kr.
Za četrt leta 3 " 30 "
Za en mesec 1 " 10 "
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gld. — "
Za četrt leta 4 " — "
Za en mesec 1 " 40 "

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti prejeman " " 3 " — "

Administracija „Slov. Naroda“.

Vsak dan sveži prima-eksportni droži

iz tovarniške rafinerije za spiritne droži v Marofu na Hrvatskem.

Zalogo ima Anton Butscher, trgovina s specerijskim blagom v Ljubljani, v Florjanovih ulicah št. 7 nova. (278—6)

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, laka in firneža, (257—12) v Ljubljani,

na Marijnem trgu, poleg frančiškanskega mostu. Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.